

7615*
PP.1-28*

A. B Mampuru.
Tšatane school.
1/2 Malegate store
P.O. Magriet Heights
Via. Lydenburg.

R.34/86

Dibela tše nowang (Byalwa)

Intoxicants made in Sekukuni NND

Byalwa bo dirwa ka mabêlê-thorô
le ka Leatsša, le ka Lehea.

100-1-4 HB

Mabêlê-thorô a inwa mo meetsing
ka xo thšelwa mo pitseng ya nkxô
xo lekana ka ma moapei a ratang
xo dira bonthšê bya byalwa ka
xona. Xe mabêlê-thorô a thšetšwe
nkxong, xo thšelwa meetsi mo
mabeleng xore mabêlê a karabêlê
meetsing xo byalô le lehea le
leatsša xona a hlawamatsing
matsatsši a mabedi xoba a mararô.
Xe matsatsši ao a fitile, mabêlê
a nthšwa meetsing a thšelwa fase
mo lebatong ka lebakanyana xore
a phophê meetsi. Meetsi ale a
beng a innê mabêlê a bitšwa xore
ke mainadi ôna a a thšollwa a
a lakhwa. Mabêlê a a thšolotšweng
lebatong xo phophê meetsi ôna a
a olêlwa a thšelwa nkxong e n̄ we e

761

K34/86

2

tšala e sale a bošidi a a bipya
matšatsi a mararo, ka mararo ka
~~matšatsi a mararo mabêlê a a~~
 bipollwa xo huetšwa mabêlê a
 medile ka xo ntšha metšwana mo
~~xo ona ka xe a be a bipilwê~~
 xe a bonwa xore kamoka a nthitê
 metšwana xona a Phatlalatšwa
 mo lebatong la bapa mo xonaxo li
 morithi wa diphaê xoba wa mmotê.
 a anêxwa xore a ôme bo meetsi
 bya meetsi a kinô, le bošidi
 bya pipô mo xo anêxweyig a ka
 fetša matsatsi a 3 xoba a 4 xore
 a ôme ruri ruri xe mabêlê a a
 šetšê a innwe a bipilwê a
 bitšwa xore ke Mmela. Byale xe
 mmela o onile xona basadi ba
 thoma xo ô šila mo lw-aleng xore
 e bê bupi bya mmela, byo bo sa
 tokêlêlang bo šitšwenq ka xo ba
 matlabotšha. Xe mmela ô šitšwe
 ele bupi xona xo thomêxa modiro

761

K34/86

B

wa tokisetso ya kapeo, ka xo
 thsela bupi mo pitseng, xe bupi
 bya mmela e le byo bonthi kudu
 tekanyo ya mokotla xona bo ka
 thselwa mo pitseng tse, tse kholo
 tsa dinxô. ka xo thsela mo pitseng
 e ngwe le e ngwe dirots tse pedi le
 seripa; xe bupi bo thsetsewe dipitseng
 basadi ba ya phekeng ka meetaxo
 xa meetsi bya thsela mo pitseng
 tse thsetsweng bupi ka xo di tletsa
 meetsi xona fao meetsi a tletseng
 nxô a hlakantsewe le bupi a
 fetsa letsatsi xoba matsatsi a 2, a
 thama xo bela e ba a bodila
 xe meetse a dilefille xona xo
 nyakwa dipitsa tsa xo apleya xo
 nyakwa dikrong di rwalilwa kwa
 sokeng ke basadi xo xotšwa mollô
 xo bewa mafika a mafexô mi
 sebesong pitsa e beiwa mafexong
 xo xewa meetse a a bodila a
 leny mo pitseng e xo xeleletsweng xo

yona a thšelwa mo pitseng e beilwenz
 sebešong, xo apeiwa meetsi a. ~~meetsi~~
~~meetsi~~ a a bodila a bitšwa
 xore ke: mohloxotsi. Bupi byo, byo
 bodib. a bo kolobileng bo leng mo
 nkxong ya kxêlêlô bo bitšwa xore
 ke: Thšifa xoba Dinthsê. E tlape
 xe meetsi a mohloxotsi a leng
 sebešong mollong a thôma xo bela
 xo ngwathwa Dinthsê (Thšifa) mo
 pitseng xo faxwa ka tšona byalo
 ka xe nke ke bo ~~bo~~ bya motapa
 motapa o o bitšwa xore ke
Lešeleba, xe boke mo sebešong
 mollong xo thšelwa "Sekhukhu"
 xore se bitšwe mmoxô le lona
lešeleba. Sekhukhu se dirwa
 byang? xo thšelwa bupi bya
 mmela maetang bo dubya ka
 meetsi a belang xe bupi bo
 dubexile bo hlekane le meetsi a
 fišang a belang xo khurumelwa
 moeta o xore o be o folê xo fiša

o khurumetšwe xona e ba
 motapa o kwalang bose bya
 nose byo kwalang bodila xe
 xo fodile xo fisa xo a khurumetšwe
 ke Sekhukhu xo fedile.
^MModiro wa xona ke xo hlaka-
 nywa le lešeleba xe le apeiwe
^Mmohola wa xona mo lešelebang
 ke xo tima kwakho, ka bakla
 bose byo bo leng mo xo sone.
 Tsela e ngwe ke xore sekhukhu
 se ka thšelwa mathomong xe xo
 thoma xo xelwa byalwa, ke xore
 xe xo fedile xo thšela bupi nkhong
 xo thšetšwe meetse buping bya
 mmela. xona sekhukhu se ka
 diwa le lone tsatse le la kwelile
 sa thšelwa ma dipitšeng tše xelwa
 byalwa xore xe di thoma xo bela
 di belê di hlakantšwe le sone
 sekhukhu, ka xona wohloxotse
 le Dinthšê (Thšifa) di tla kwala
 bose-nosi bya sekhukhu.

Xa lešeleba le afeilwê xabotse
 moapei [a bona xabotse xore le
 budulê xabotse,] a ka le solêla
 mo dipitšeng tša dikxōng tše
 di se nang selō. efenq dikxō
 tša xo solêla lešeleba. Xona
 lešeleba le tlo ba mo dipitšeng
 xore le fōlê xo fihla xa mollō wa
 kapeō, xe lešeleba le bodile
 phiso le tonyā byalo ka meetsi
 xona mosadi o apha a swere bupi
 ka seratō eke bupi bya mmela wa
 mabêle-thoro, byona ba bitšwa xore
 ke Komelō, xona mo omedi o
 tla tlošā dikxōxō tše lenq mo
 lešelebenq mo pitšeng a thšela
 bupi bya Komelō a ba hlakanya
 le lešeleba a fele a thšela meetsi
 a a-tonyang xo fihla xe mo omedi
 a bona xore byale xo lekane, meetsi
 a hlakane xabotse le lešeleba le
 Komelō. Mo omedi xa a omele ka
 lehudu xoba phata. o omela ka letsoxo

761

K34/86

7

la xaxwê a hlakanya xabotse
 buki bya Komelô le lešeleba ka
 seatl'a a fêlê a phšatla mangotî
 a leng xona a bapi ^{xore o ke} Motapa-meetsi
 xona o lota xore dipitšâ tšê di
 ometšweng di sepe tšâ ba phitšong
 ya letšatšî o be morithing ka se
 byalwa bo xanana le phišo ya
 letšatšî bo ratana le xo tonya xa
 morithi, phišo ya letšatšî e a bo
 senya bo tloxe mokxweng o mo
 botse wa byalwa bo xalake kudu
 mo bo beng bo bitšwe xore ke
 letšwai fao ke xore bo senyelle
 xa bo sana mohala bo ka tšollwa
 bya lahlwâ.

Byalwa xe bo ometšwe bo hlwa
 le Komelo letšatšî le le tee xa
 ele selemo xo fišâ, marexa xa xo
 tonya bo hlwa matsatšî a mabedi
 xoba a mararo, xona bo thoma
 xo fupula le xo belâ bo na le
 mahulo a maseklana a botse

761

K34/86

9

Xona xe bo feditšō fufula bo sahlwe
bo inēlwa bo setšē bo fo bela
feela xo nyahexa protha wa motsibi
e a tsebeng byalwa xe bo le mo
boemong byo bo potse bya xo ka
hlōtlwa, xona yina xa a bo tsebe
ka xo bo lefela feela ka mahlō
a tšea sepe a xa a nwa a
bo kwi ka dihlaya mo xanong
xe bo ka hlōtlwa le xe bo ka se
hlothoē. ka mo a bo kweleng ka
xona a fa mohlotti lebaka
xoba seka sa xone a hlōtlē.
Mohlotti o swanetšō kwa le xo
hlokomela xone seka se xoba
lebaka le di sepe tša seta tša
motšia, xobane xe a ka se setše
fas byalwa byo bo ka senyeta
bya sepe bya nateta bya ditwa
xone bo sehlwe ke morokobae
ke xe bo hlōtlwe kamoraxo xa
lebaka la byona la tšwanetšō. xe
bo hlōtlwe kele xa lebaka sa

761

K34/86

9

hitšwa xone bo Kxetlotšwe le
 xona xa bo natefele banwi e ba
 byo bo bose-nosi. ke bo sexilwe
 ke moroko bo a xalaka byalo ka
 thšidi xoba sexapha. xe bo hitšwa
 letswai ke xe bo xalaka kxalako
 ya letswai. Batsibi ba byalo
 xe bole boemong byo bo botse
 ke ba mekuta, ba bang ba bo
 tšeba ka xe bo lebelela kamabli
 ba bang ka xo nwa ba bokwa
 ka diklaya, ba bang ^{ba} bokwa ka xo
 bo lemoxa ka xo tsenya seatla
 mo xo byona. Temoxo tše, ke
 tša xe efe lebaka le le swanetše
 la byona la xo ka hlōtlwa le
 xa efe xone bo f. tilwe ke lebaka
 le xa e ka xoba ke letswai. xa efe la xe
 e sall byo bo nanana ke xone xe
 bo kxetlotšwe bo lemoxiwa
 feela ka xo hwiwa ka diklaya
 ka mo xanong. xa e le byo bo bose-
 nosi.

161

xo hlolla byalwa

K34/86

10

modiro wa xo-hlolla byalwa ke
modiro o dirwang ke basadi xota
methipa. Xona mosadi o tla
mo dirong wa xo-hlolla a swere
mohlōtla le nkhwana xoba moeta
o morolo le xo e ka ra ba nkxō
e ka olo. e se nang selo, xona
mohlōtli o tšea sexō samphēpe
a ukamepitšē mohlōtli o ka ma
nkxong e tletšeng byalwa byo bya
mapharoma. "Mapharoma" ke lina
la byalwa xe ba sešu bya hlolla
xona o xa a tšela ka mohlōtlong
a tšea a ukamepitšē ka nkxong e
se nang selo e bitšwang nkxō
ya thlotlōle a xamolela ka fa
xa yona ka tšea xore, mohlōdi
ohle wa mabele o tšwe mo nthse
o be mo pitšeng ya thlotlōle. Xomng
se se šalang mo mohlōtlong xe xa
xamotšwe mohlōdi se bitšwa
xore ke maroka. ōna o tšelwa
mo serotong xona mohlōtli o tla

761

K34/86

11

dira byalo le byalo a e xa a
thšela ka mohlolong a xamolela ka
pitšeng ya thlotlōtō xa fihla xe a
fetša, maphoroma a ohle mo pitšeng
xe a feditše xona moroko o ka
thšollwa fase lebantong wa omia ya
ba sejō sa xo fepa diholobē le
dikxoro. Byalwa byo bo hlotlhweng
bo bitšwa xore ke Lesēkō. Xa
Mohlōtli a feditše xo tla monna
wa lapa o laela basadi xo thiša
meeta, xona o tla xa byalwa byo
bya lesēkō mo pitšeng a tlatša
meeta e xoba maxapa a ka rateng
xe byalwa bo thšelwa xo ona,
madiro o bitšwa xore ke
xo thoka. Xa madiro wa xo thoka
o fedile xona xo tla kxethwa o
mong meeta o tletšeng byalwa wa
kwalelwa kwa kxorong xo banna
ōna o bitšwa xore ke Lexata.
Xona xo bitšwa banna bohle ba
motse o xoba ba kxoro eo ba anwa

bohle ba se ke: Lexata xa le timiwe
 monna. xa lexata le nwelwe xona
 monna wa lapa ba bo byalwa a ka
 kwana le mosadi wa xaxwe xo dirisa
 byalwa byo ka mabō wa bona ka
 mo ba beng ba perile xo dira ka
 byona xe bo apewa. e ka ba xo no
 nowa feela, xoba bya thekišo, xoba
 bya letšema la xo tičlela lešaka
 xoba thšemo, xoba xo hlaxola
 matšeng, xo šoxa mokxopa
 wa hxomo, xo fala mokxopa wa
 hxomo xoba e mengwe mediro ya
 mohola e swanetšeng matšema
 a banna xoba a basadi.

Byalwa bya leotša, lehea, mabele-thoro
 byo bo tumišexaxo kudu ke byo bo
 dirilweng ka mabele-thoro. byona
 bo rētēxa ka xone ke byo bo bose
 xape bo na le matla, xape ke byo
 bo boxale, bya lehea le leotša
 bo a ratexa eufya xa bo tumišexe
 byalo ka bya mabele-thoro

Byalwa bo tumis̄exa kudu mo
 mererong e mentš̄i ya mathabo
 byaloka menyanya ya manyalo, xe
 monyanya o ka ka xona xwa ba li
 dinama le maxobe a mantš̄i xwa
 hlokoera byala xona monyanya o
 o ka seke wa tumis̄exa, xape
 moxong le moxong mo xo nang le
 mokete wa lethabo xo rateraxaxolo
 xone xo be le byalwa, xa koma e
 hlaxa, xa e aloxa, xa xo bewa kosi
 boxosi xa xo rapelwa badimo, xa
 mohloloxadi a apola kaparo tša
 bohlolexadi a bolwa meriri ya bohlo-
 loxadi. mo xohl moo xo nyakexa
 byalwa. xe motho a etetš̄we ke moxwe-
 ra wa xaxwe o tla mo fa byalwa
 xe motho a rata xo ye etela moxwe-
 ra wa xaxwe wa thatero ka lethabō o tla
 mo xwallela byala. xe xo binwa
 dikosa tša mathabo xo dirwa
 byalwa. Tholoxong byalwa bo
 be bo nowa ke banna tš̄ya bo

761

K34186

14

sa nowe ke masoxana le basadi
 mehleng ya bo tshono bo setše bo
 nowa le ke masoxana a mapha le
 bakhekolo le basadi ba Mathari
 le xe bo etšitšeng pele xa bona
 sereto se sebotse. Ka xore bo ryatšwa
 ka xore: Byalwa bo tswala botaxwa
 Xomme Botaxwa xa bo blokane le
 bohōla. Leina la byalwa bya bo
 apeiheng ka mmela wa Mabele-thoro
 xoba leotšā xoba tšhea, bya omelwa
 bya hlotlwa ka mohlōtlo ba bitšwa
 xore ke: Thwataka.

Byalwa xe bo ka dirwa (bya apeiwa)
 ka bupi bya mmela wa leotšā
 xoba bya wa tšhea, xo rētšwa
 kudu xe sekhekhu sa byona le
 komelo e ka ba mabele-thoro
 xe sekhekhu le komelo di ka
 dirwa ka mabele-thorō xona
 bo tla rētšwa xaxolo mo xo banwi
 le xo ba bo boni le xo ba bo apei.

Ke mohuta o mong wa byalwa
 byo bo xale kudu byona bo
 dirwa ka lehea, badiri ba byona
 ke basadi, ka xe modiro o wa
 kapeo ele modiro wa basadi. ~~Ke
 kamoka tse eleng dijo tse lewang
 la peng di lewa di apilwe, ba-
 apoi ba tsona ke basadi.~~
 Mosadi o tse lehea o le ina
 mo metsing a le tshetse ka pitseng
 e ka ba ka seroto xoba diroto
 tse 2. xe le hlwele metsing
 matsatse a 2 ka la boraro o a le
 inolia a le tshelwa fase lebatong
 la lapa xore le phophe meetse a
 hino meetse a le a mainudi ona
 a tshollwa a lahwa, lehea le
 le beng le innwe xe le phophile
 meetse le a bopya, ka lebaka
 la matsatse a 3 ka la 4 le a
 bipullwa xo hwetswa le nthitse
 meselana ya metswana kamoka
 xa lona, xona xo bitswa xore ke

761

K34/86

15

Mmela, mmela o' xa o anexwe
xore o ome o fo anexwa ka
lebakanyana xore o xaloxe o fo
musi wa xo bipya, moraxo mosidi
o a o blilela mpeteng o thsela
meetsi a a tonyang mo xo ona
o thoma xo o sila ele o mo meetsi
a o nepola (o natwa) xe a feditse
xo o sila ka xo nepola, o tsa
bupi byo o bo thsela pitsengya
nkxo o thsela meetsi o bo hlakanya
le meetsi ka xo bo huda ka letsoo
a fela a thsela meetsi xe a bona ele
ngongotha xo fisisela xe a bona ele
toko toko e meetsi. xona o tsa
Mohlots o a hlotla, morokowa
nthse o bitswa xore ke Maratha
xe a feditse xo hlotla o tsa
Meetsi a a hlolwa o a thsela
pitseng o a apoya mollong xore
a butswa e be tseleba, ka letsoo
la xe ~~xe~~ pitsa e sa le sebesong e
sa butswa xona mosadi o tsa
butswana byo bonyane byona
byo bo nepoteng o ba tsa
le fiswaneng o thsela meetsi a belong
o a hlakanya xabotse ka xo huda

161

K34/86

17

a safišša moraxo o a khurumela
xore a fole, xe a fodiile o hlotla
ka mohlōtlō o thōlla manathaa o
tšea thlotlonyana ^{thlotlonyana} ela o thšela mo
pitsšeng e eleng sebesong e apeileng
xore e be sekhukhu, sona se
butšwa xo tel le lešeleba le.
xa lešeleba le budule le apeyexile
xabotse le a hlatlolwa la beelwa
thokō xore le fole le be le kwale
xo tonya xe le tonya xona mosadi
o šila bupi bya komelo yona e
ba ya mmela wa mabēl-thōrō
o e šila ka xo e tōka ruri ruri
xore e be matōka. xe a feditše
o tla omēla lešeleba li xe a
ometše o tla be a nyaka dikxapa
a thšela mo xo tšona xore e
belele mo xo tšona. Hlama
xa e bēlele dipitsšeng e belela
ka maxapeng ka ^{mm?} xe fle selō
sa xo kwana kudu le dikxapa
xa rwelwa mo xo tšona. xe e bedil

e ka nowa byalo ka byala bya kwatakaj
le xo dira mabiro o be o be o dirang ka byalwan

161 Motōxō (Maxeu) K34/86 19

Mosadi o hlallera meeti ihō
o bešeta mollo xore meeti a bela
xe a bela o tšea bupi bya lehe
xoba bya leotšā xoba mabele-thōrō
o thšela meeti a belang o fehla
ka lefehō o dirwa xore e be boxobya
bya motapa o mosasane. xe a feditho
fehla o o lesa mollong xore o
phšaphšathe o butšwē xe o
budule o tšea o thšollela lefisoŋ
(Sedibelong) xoba moataneng, xe o
fadile xo fišā o šila komelo
ya mmela wa mabele-thōrō o
omela ka ōna xona o a khimela
ka mothotwane xore o bele. xe o
bidile xona e be seno sa monna
le mosadi a ka nwa. Motōxō xa o
taxe (xo buwa) motho. ōna o melwa
bose le xo raka lenyora le tšala.
xa o dirwe letšema e na ba seno
sa monna mo lapeng xo raka lenyora
xa o dirwe (xo apwa) ka bupi bya mmela
o dirwa ka bupi bya xo fana boxobe

761

K34/86

19

Tsele e nqwe ya xo dira motōxō
 mosadi a ka fela a tšea ka mehla
 maxobe a a šadišitšeng xe xo llwē
 a a rohela mo lešōng, sedibelong
 xoba moetaneng a xakolōšā meletšā
 a borutho a butšwetšā maxobe a
 a leng mo moetaneng ka ōna xore
 e be motappa o moesane, moraxo
 a šila butswana bya Homelō
 a omela ka kyona a khunumela
 ka mothotwana xore o bele e
 be o bodila, le ōna xa o na xo
 ka taxa mothe e no ba seno sa
 xo raka tšala le lenyora.
 Le baeng ba ba sepedi xe ba
 ka feta mo motseng e moesane
 ka moraxo xa xe xo llwe dija ba
 tša fiwa wapeu xore a ba lapolōšā
 a ba tlošē lenyora. mosadi le
 bana ba dumelwa xo anwa
 Eupya xe a dirwa a dirwa xoba
 seno sa morwa. sa xo mo
 lapolōšā kamehla xe a etšwa ditšhemong.

761

Marula

K34/86

20

Marula, ke dikenywa tša
 moklare wa morula, o tla bona
 ka kxwedi ya Ngwatwabošexo
 (August) moklare wa morula o
 thoma xo ntho matsobana a ona
 a manyenyane moraxo xo bona a
 dikenywana tša ona eleng morula.
 Ke ka lebaka la selemo, ke ka
 fao o tlang xo kwa xe xo retwa
 jona kxwedi ya Ngwatwabošexo
 August, bape: "Ngwatwabošexo, a o
 ka lefa Selemo Marula ke pelo
 tša nong" Xona e tlare ka kxwedi
 ya Dibokwane (February) a
 thoma xo butšwa, ke ka fao
 kxwedi e ya Dibokwane (February)
 e bitšwang xone ke Dibokwane, tša
 Morula. Xona ka lona le baka le
 la xo butšwa xa ona a tla be
 a thoma xo rotha (xo raša) mo fase
 a e wa, Xona o tla bona basadi

761

K34/86

21

ba mathari le ditšibula le metšepa
 ba tšea dintlatša le methoto ba
 tsoxa e safe bošexo ba e ya
 maruling ~~xe ba fihla mo meruleng~~
 ba sepela mo tšase ka methare
 ya merula ba tšopa marula a a
~~wetšeng fase~~ ba tlatša dintlatša
 xe ba fihla xae ba a tšolla fase
 mo merithing ya methare e leng
 mo lapeng mo xo se nang merithi
 banna ba kxobelwa ke basadi
 xore ba ba remeie difehla ^(diakó) tša
 xo dira morithi wa marula, ^{pe}
 ba a tšolla fase ba ala mabyang
 xore ba tšollile marula xodimo
 xa ana. marula xa a kwane le
 phiso ya letšatši, ~~xe a ka ba le~~
~~phiso ya letšatši~~ a ka böla,
 a nyaka xo kxobelwa mo xolong
 morithi xoba xo direlwa morithi
 ka difehlo (diakó). Xe a topya
 a topya ele a matala ~~reng~~

161

X34/86

22

moraxo xa matšōatsi ~~nyana~~ a tla
 thoma xo butšwa ya ba a mašwen
~~(akwe)~~ xa efe a mašwen ke taitšo
 ya xobane a budule, moxobō wa
 marula mo a xobelwang xoba a
 xobokantšweng a bitšwa xore ke
 Lehola, Lehola le bopa ke dirato
 tšē 12 mosadi o ya maruleng xo
 tōpa a thšolla felaxo tše, xethōdo-
 tšwe xa 12 xona xo fedile Lehola.
 Lehola la dirato tšē 12 le
 nthšā meeta e 4 ya marula
 xe o thutšwe e sebelā.
 Xe marula efe a mašwen a
 thšolotšwe fase efe Lehola a bile
 a bōnwa xabotse xore a budule
 xona. mosadi o tla tšea phatana
 a e hloakola ntlana a thōma
 modirō wa xo thula marula
 a thula ka phatana a xaxoxanya
 le tlakala le le apešitšeng thapō
 xore meetsi a leng moxare a tšwe a
 ye mmoxxo le thapō xa e le tlakala

161

K34/86

13

le a lallwa. mo a di o thulela ka
moetaneng xoba ka sedibelwaneng
ka fao, xo tena kôkô le meetei
a tšwang mo leruleng a a bitšwan
ng, xore tse: Rxang.

Xona o tla hwa letšatši kamoka
a thula marula a a thulela ka
sedibelong, xe dikôkô di tšala
o tš tšea pitsa ya nkxô a fele
a foholetsa ditšapô (dikôkô) tš
ka xa yona, a lepa Rxang e ka
mo sedibelwaneng, xe le yona e
tlala o tš nyaka moetana a fele
a e foholetsa ka fa xa ona, xe
Modiro o wa xo thula o fedile
xona mo a di o tšea dikôkô
kamoka o di thšala pitseng ya
nkxô; a tšea Rxang a e lotšala
thoko ka moetaneng. Ke moka a tšea
moete a ya nokeng xo xa meetei
a tla a a thšea ma nkxong e nang
le dikôkô (ditšapô) xe a thitšile le hola
kamoka xa lona o tla thšela meeta e 4.

S.761] ~~xxx~~ meetsi a a kxatlweng dikohong xore ^{K34/86} 25
a tle a be le matla ka bukala bose-
mosi bya yona. xona morula o fedile o
Phethexile o leswa moeteng xore o belle
o fetše bonose bya ona ele sebela, xe
o feditše bonosi ele sebela o ka nowa
byale ka byalira, ona morula o na
le boxall bya xo taxa motho, o a buwa
motho yo a nweleng morula o kxona
xo taxa le xo buwa byalo ka yo a
nweleng byala bya mabele. Morula xa
e setše ele sebela sa Phethexo o a
rekišwa xo ka rešwa thsaletle le dikxoxo
Xape batho ba dira matsēma ka ona
a xo haxola le xo tšilela maxora
le xo šoxa mekxopa le a mang
matsēma a mediro e meng e kxonang
xo dirwa ka tikišang. le mathabong
a menyanya ya manyalo le a dikoš'a
le a mang a mathabo a ka bang xona
xoba a dteboxo o kxonexa xo a direlwa
xe mathabo ao a ka ba xona a lebana
le lebaka le morula o leng xona ke xo
le baka laxe o e wa o topya o thulwa o rwewa.

761

Dikoko

K34/86

26

Dikoko

26

Xa. morula o kxatilwe o thsetšwe
 meeteng o ometswe ka kxang.
 Mosadi o ~~ta~~ retlozela pitseng
 e a kxatileng morula xo yona a
 nthša dikoko ~~ta~~ ~~ta~~ ~~ta~~
 a di bopa mebata mo fase xoba
 xodimo xa lefsika la phaphati xore
 di omè xe di omile, ~~di~~
~~mo~~ ~~ta~~ ~~di~~ ~~bop~~ ~~ta~~ ~~ng~~ ~~xa~~ ~~di~~ a lotwa
 xabotse lapeng, mohola wa tšona
 ke xo tla xo kxatlwa (xo tulwa) ka
 thšilo di phšatlwa ~~ma~~ ~~ta~~ ~~ta~~ ~~xa~~
 nthšwa mo ~~oko~~ ~~ona~~ o a lewa
~~ba~~ ke bana le basadi, le banna
 ba a nja ba kxattelwa ke basadi
 xaxolo o natefa xa o thsetšwe mo
 dikxobeng tša lewa la mabele-thoro xoba
 la lehea, xoba xe o ka šilwa wa thšilwa
 mo moroxong wa mokhuša wa xo šeba
 boxōbē. O tla bona ka lebaka la selimo,
 basadi ba ~~ditš~~ mo merithing ya dihele tša
 mo xae le merithing ya diphaō ba kxatla tula
 dikoko ba nthšamo ~~oko~~ mo xo tšona, dikoko
 tše di kxatliweng di nthšetwe xo mooko di tlwa
 ke dikoko

Mmakxere. (Senobanobi) 34/8627

Mmakxere xoba, Senobanobi ke
 leinala, sebela se seng se rwewang
 xomme se dirilwe ka dihenywa tsa
 nfoaeyê tse di bitwang Difaeyê.
 Tsena di enywa lebakeng la seimo.
 xe di budule ke moakola o moxola. le xa
 di na le katei ya meetlwa xo tsena batha
 ka mahlong, le xo farela ba banyane.
 xe ba di le xo fitisa tekanyo.
 Xape ke tsone xo kxone xo dirwa sebela
 basadi ba di fula ka bathsi ba di kobe
 ba di xohle meetlwa e leng moxo tsone.
 moraxo ba di buwa ba latela matlakala
 ditlhapo tse ka mo teng eleng kametlwa
 yona ba e nkhela pitseng ele tse nthsi
 moraxo ba a dihutswetisa ka bathsi ba
 dihutswetisa mo pitseng ya nkho xa ba
 thsele meetsi mo xo tsone kaire difoeye di
 na le mohlodi o monthsi ~~o monthsi~~
 tsone ka nosi, xona xe ba di hutsweditse
 meetsi a mohlodi ~~o monthsi~~ e ba a monthsi
 e ba tsoxoxo e tletseng pitsa xona ba
 a khurumela nkho ka ntlatla lebaka la
 matsatši a 3 ka moraxo xe di bedile ele tse
 bodila ba okolla ditlhatwana tse moxodimo
 xa meetsi a bodila a difoeye moraxo ba nyaka
 lesela la xo epera mabele ba le ba xodimo ka 2
 nzwel nkho ba xa ka mola xo e nang le meetsi a foeye
 ba tsela ka leselong meetsi a ~~ba~~ dutlela ka xo.
 ba e se nang seto ke xona xo okolla xa Makxere.

p. 1 - 28*

761

K34/86

29

xa e hlotlilwe mohlodi o ~~wa matšhi~~ a
 yona o monthōši a thšélwa mo meeteng
 ke zona seno se bitšwang xore ke
 Mmakxêrê xoba Senobanobi. ke seno
 se nang le boxale byo boxolo bya xo
 buiwa motho, motho xe a nwele sona
 o tšxwa ka byalo. Sona sebela se
 sa Senobanobi (Makxêrê) se a
 rekišwa thšalele le dikxoxo di ka rekwa
 maeta o moxolo o letšeng sona o ka
 rekwa ka kxoxo xoba thšalele tekanyo
 ya seleng. Xape le mo medirong ya
 matšema a xa hlaxola le xo sona mekxope
 se a dirilwa Cupya xa se seno se
 se reterang xaxolo xa se tumišexe
 le xa se noua.

ends 761